„БРАНИК“ ИЗЛАЗИ
шест пута на недељу.
осим на дан после свеца.

ПРЕТПЛАТА и ОГЛАСИ
шаљу се на администрацију,
А РУКОПИСИ
уредништву „Браника“ у Н. Сад.

Рукописи се не враћају.

БРАНИК

ЦЕНА ЈЕ »БРАНИКУ«

	За Угарску:	Србију	Црну Гору	друге стране земље
на годину	К 34·—		46·—	дин.
на по године	К 17·—		23·—	„
на четврт „	К 8·50		11·50	„

Поједини бројеви стају 12 потура.

ОГЛАСИ
рачунају се 10 пот. од реда ситних слова.
Уредништво и администрација „Браника“ налази се у кући А. Пајевића у Дунавској улици бр. 36.

ОРГАН СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

Бр. 135. У Новом Саду, у недељу 20. јуна (3. јула) 1910. Година XXVI.

Анексија и Срби владини посланици.

Морало је пасти у очи, да престони говор, којим је отворен нови угарски сабор, ни једном речи не спомиње анексију Босне и Херцеговине. Па ипак је анексија догађај од тако велика замашаја, да јој је ваљало дати места у престоном говору, особито погледом на то, што се влада грофа Куена-Хедерварија означава као такова, која је отпочела нов политички правац, повољан Угарској и монархији, те је ваљда било потребно означити, какав би имала положај заузети нова влада према извршеној анексији Босне и Херцеговине.

Но оно, што је изостало, да се у престоном говору не спомене анексија Босне и Херцеговине, правда се тиме, што је још министарство дра Векерла зготовило и угарском сабору поднело законски предлог о анексији Босне и Херцеговине, па би нова влада грофа Куена-Хедерварија имала само поново да поднесе новом сабору тај исти законски предлог и за то да је било излишно наговештавати у престоном говору какав законски предлог, који је у ствари већ израђен и сабору поднесен.

Према томе скорим ће доћи на расправу у новом угарском сабору законски предлог о анексији Босне и Херцеговине.

Ми данас у угарском сабору немамо ниједнога српског народносног посланика. Али имамо *девет* Срба владиних посланика. Хоће ли се ти Срби према том законском предлогу владати сасвим пасивно па за тај законски предлог и гласати? Као владини посланици ваљало би они то да чине. Од њих се то захтева и очекује и као нека дужност.

Но као Србима, може ли им бити сасвим равнодушна судбина Срба у Босни и Херцеговини? Ми смо тога мишљења, да се ни мало не коси са лојалитетом према својој отаџбини, према Угарској, па према монархији, ако се Србин у овој монархији интересују за судбу своје српске браће на Балкану. Ми Срби овде у Угарској испуњавамо све дужности као грађани ове наше отаџбине, ми приносимо све жртве у новцу и у крви за ту нашу заједничку отаџбину, па ми ту своју отаџбину из дубине душе волимо, јер то је она грудва земље, где смо се родили и где почивају кости наших милих. Па кад испуњавамо све дужности према својој отаџбини, па кад ту своју отаџбину волимо, кад смо лојални грађани ове наше отаџбине, не могу нам се замерити наше симпатије за наше сународњаке на Балкану. Па с тога ни према судби наше браће у Херцег-Босни, па према судби српскога народа на Балкану не можемо бити равнодушни. Много се пута оно, што бива на Балкану против српскога народа, коси са хуманитетом, па кад се други народи заузимају за Србе на Балкану у интересу хуманитета, у интересу човечанства, како би се ово могло замерити Србима у Угарској? А има и таквих положаја, који се косе са интересима саме наше отаџбине. Године 1878. били су баш Мађари најодлучнији противници окупације, па се то није узело да се коси са дужним лојалитетом.

Данас знамо, да је баш босанско-херцеговачки сабор најнезадовољнији подељеним босанско-херцеговачким уставом, а томе је пре неколико дана дао најочитијега израза у једној баш једногласно донесеној резолуцији.

Законски предлог о анексији Босне и Херцеговине, који ће доћи пред угарски сабор, сигурно да ће осим самога чина анексије садржавати и друга одређења. На сваки начин да ће тај законски предлог пружити обилата материјала, да се може приговорити том законском предлогу.

Хоће ли Срби посланици владине странке хтети и смети проговорити о том законском предлогу? Хоће ли који од тих *девет* Срба владиних посланика хтети и знати заступати поред свог лојалнога становишта и извесно српско становиште? Ми бисмо ово желели. Али бисмо се ратосиљали, да који такав српски посланик повлађује влади и да кује у звезде анексију. Онда боље да ћути, него да компромитује српске осећаје. Не бисмо желели, да какав »благоглаголиви« чика-*Стева* проговори у име „српскога народа“ те да пође химне захвалности влади за тај законски предлог о анексији Босне и Херцеговине.

Ако је велики пораз народносне странке при последњим саборским изборима жалосна појава, посебице је жалосна појава то, што данас нема баш ни једнога Србина народносногa посланика.

За ово четрдесет година уставнога живота у Угарској нашао се увек на угарском сабору по који Србин посланик, који се осврнао и на прилике на Балкану. Тако је то било и последње четири године на угарском сабору. Ту су биле интерпелације о Македонији и о Старој Србији, па о жалосној судби тамошњега српскога народа, ту се у саборским говорима расветљавали односи међу Србијом и нашом монархијом, водило се у опште рачуна о судби српскога народа на Балкану. Па те интерпелације, ти говори нашли су одзива у иноземству, у великом политичком свету, и сачињавали су морални добитак за српски народ.

У коликој се мери уважавало оно, што је са српске стране чињено на угарском сабору у корист Српства на Балкану, види се и по томе, што су наша браћа у Херцег-Босни живо желели, да при последњим изборима буде изабран по који Србин народносне странке.

Па како ће сад бити на угарском сабору, где има девет Срба посланика владине странке, али ниједнога Србина посланика народносне странке? Чини нам се, да ће тих девет Срба владине странке бити за Србе на Балкану, па у погледу законскога предлога о анексији, као да их и нема на сабору. Број девет претвориће се у ону цифру, која не броји.

⊙

Смрт Али-бега Фирдуса.

Јуче смо јавили о смрти Али-бега Фирдуса, председника босанско-херцеговачког сабора и муслиманске »народне организације«. Смрт његова тежак је ударац за данашње политичке прилике у Босни и Херцеговини, а особито за муслиманску „народну организацију“. Покојни Али-бег Фирдус био је ступ потоње, а према томе један од представника читавог јавног живота у Босни и Херцеговини. Свршивши у Цариграду науке, пун источњачке културе, вратио се на богато имање свога оца у Лајевну, где је убрзо, угледајући се на Србе православне, развио међу муслиманима покрет за верску автономију. Калајева влада стављала је том покрету такове препреке, да је Али-бег Фирдус ступио у опозицију, која је крај свег прогањања отимала међу муслиманима у Босни Херцеговини све то више маха и таман за време анексије толико ојачала, да данашњој босанско-херцеговачкој земаљској влади није преостало друго, него да приступи преговорима с муслиманском „народном организацијом“, коју је Али-бег Фирдус заједно са Шерифом Арнаутовићем заступао. Ти преговори уродили су успешним плодом, јер су донели муслиманима у Босни и Херцеговини за тамошње прилике доста независну верску автономију. Овај успех подигао је толико авторитет Али-бега Фирдуса и према доле и према горе, да је за последњих избора за босанско-херцеговачки сабор муслиманска „народна организација“ под Фирдусовим водством листом победила и да је Али-бег Фирдус именован од Ње-

ЛИСТАК.

ВЕЧНО ТВОЈА!

Приликом једнога жура код госпође И. разлегао се звук циганске банде по великој дворници, у којој је сретна омладина весело играла. Умилни звуци музике, који су се чули и на пољу, тихо се разлегаху по тајанственој ноћи, коју слабо осветљаваше месец својим бледуњавим зрацима а лако трептање сјајних звездица још већма осветљаваше небо. Зграда беше окружена дивним перивојем, пуним сваковрсна цвећа и граната дрвећа, а беше у непосредној близини шумнога мора, чије се таласање губило у тихој хармонији тајанствене ноћи.

После прве четворке су гости, огрнувши се лако, изашли мало у перивој према морској обали, у намери, да уживају мало на свежем ваздуху и у дивном крају, који осветљаваше небо. Из овога друштва, које је ишло доста раштркано, одвојио се млад пар и лаким корацима се упутио на други крај морске обале.

— Видиш, драга, ти ми тек сада верујеш, да те искрено љубим. Зашто ниси имала толико поверења у мене и зашто си мислила, да ти не ћу говорити истину? Та ваљда тек не ћу варати ону, која ми је дража од самога живота, коју љубим већма, него све остало на свету!

— Ја сам ти и до сад веровала, да имаш симпатије према мени, али се нисам још потпуно уверила била о твојој сталној љубави према мени. Но сада ипак видим, да ме заиста љубиш. Па знај, да исто тако силно и ја волим тебе.

— До сада у животу, душо моја, најугоднији тренутак ми је овај, који решава судбину моје будућности. Благослов тога тренутка нека ме прати целог мог живота. Када сам отишао из ових крајева, мислио сам, да ћеш ме заборавити или бар да ћеш изгубити оне симпатије према мени, о којима сам назирао, да их имаш, и о којима сам се сад одиста и уверио. Но премилостиви је Бог благословио та осећања и ти ме сад за моју превелику љубав награђујеш љубављу, а то је највећа и најугоднија награда срцу, које неизмерно љуби.

— Воља може извести човека над разум те у оно, о чему ме пре ниси био уверио, сад верујем. О томе сам се уверила. Ја ти сада верујем. Бојала сам се само, да ћеш се променити, кад си отишао одавде далеко. Но тај страх није био основан, јер видим, да није тако.

— Не! Никад не бих могао заборавити оне дивне часове, које сам с тобом проводио. Ти си ме твојим милим погледима душевно крепила, својим љупким речима пробудила веселост и посредно ме храблила, да будем издржљив и да се стрпим. Заиста су то били дивни дани. Али и ти сретни дани су прошли а за њима су ево дошли још лепши. Сретан је онај, који љуби, али још сретнији оној, који је љубљен. У овом часу осећам и једно и друго.

— И ја осећам ту велику срећу. Осећам и сретна сам, што љубим и што сам љубљена.

Све је мирно и тихо па и лаки ветрић, који је све до сад лагано пиркао, престао је, само се крик једне грабљивице разлегао по свемиру. Иначе је све утонуло у хармонију божанствене ноћи . . . Ту тишину је младић прекинуо дрхтавим гласом:

— Реци ми још, реци мени, који ћу те до гроба верно љубити: хоћеш ли и ти бити вечито моја?

Наста тишина. Морски таласи, који су све донде лагано шуштали, престадоше шуштати, као да и они хтедоше да чују исповест. Ништа се није чуло, само брзи дах двоје сретних, који су немо једно у друго гледали. Гледајући тако једно у друго, и нехотице се приљубише једно уз друго.

— Вечно твоја! зачу се одједном и руке се раширише у сладак загрљај, усне се стопише, а у немој божанственој ноћи тихо се разлегаху речи: Вечно твоја!

У Новом Саду, јуна 1910.

Merry.

гова Величанства првим председником босанско-херцеговачког сабора. На председничку столицу међутим није засео, јер га је болест бацила у кревет, а ево сад и под црну земљу.

Али-бег Фирдус био је такођер један од покретача и представника оне струје код муслимана у Босни и Херцеговини, која је у јавном животу Босне и Херцеговине заступала мисао кооперације са Србима православнима. С тога је његова смрт и у том погледу од велика замашаја и с правом би — особито сад пред владиним предлогом о факултативном откупљивању кметова у босанско-херцеговачком сабору — могла настати бојазан, хоће ли се Фирдусу наћи наследник, који ће наследити уједно и његов дипломатски дух и политички такт, тако, да би биле искључене сваке несугласице између Срба и муслимана у Босни и Херцеговини.

Настаје дакле питање, ко би био најспособнији, најзгоднији за председника босанско-херцеговачкога сабора? Срби стоје на становишту којем су и у сабору дали израза, да би, пошто су Срби у релативној већини, требао бити саборским председником Србин. Но у том тешко да би успели, јер круна именује саборског председника, а круна не би одустала од свога заузетога становишта.

Најозбиљнији кандидат за председника муслиманске „народне организације«, а према одређеном турнусу, и за председника босанско-херцеговачког сабора без сваке је сумње одлични сарајевски грађанин Махмуд бег Фадилпашић, који у сваком погледу ужива опће симпатије не само муслимана, него и Срба и Хрвата у Босни и Херцеговини и пажњу и респекат са стране босанско-херцеговачке земаљске власти. С тога ће и сви пријатељи напретка Босне и Херцеговине радосно поздравити избор Махмуд-бега Фадилпашића на место покојног Фирдуса, ако на то место буде изабран.

Видовдански соколски слет.

Ово, што је у других народа давно пре поникло: гимнастичка удружења, удружења за вежбање тела — у нас Срба је тек од скора установљено. Та гимнастичка удружења добила су у Словена сасвим умесно име *Соколи*, па тако је и српско гимнастичко удружење, у нашим крајевима примило име „Соко“. Међу Словенима најзнаменитији су *чешки Соколи*. Они су познати и признати у читавом свету.

Српски Соколи, иако постоје тек од скора, показали су за кратко време великих успеха, тако да се можемо надати, да ће достићи чешке Соколе.

Данас већ Соколи из наших крајева привлаче Соколе из свију српских крајева. То се могло видети и на овогодишњем видовданском соколском слету у *Раваници*.

Српски Соколи врло су умесно изабрали за свој годишњи слет манастир Раваницу. О Видову дне, о слави манастира Раванице, скупља се српски народ из свију крајева Српства, да се поклони Ћивоту *кнеза Лазара*, да ода пошту, да изјави свој пијетет кнезу мученику, који је ради Српства претрпео мученичку смрт на Косову.

Ту у Раваници српски Соколи са својим гимнастачким вежбама хоће да покажу српском народу челичење свога тела, челичење, да постану јунаци, као што су им претци били; хоће да покажу: „да Срб још живи да је јунак“.

Сваком Србину морало је заиграти срце у грудима, кад је поред других соколова видео два сокола из Херцеговине, једнога чак из *Невесиња*, а другога из *Мостара*. То су лепи, стасити младићи у херцеговачком, односно црногорском богатом оделу. То су ликови правих старих српских јунака. Висока стаса, крепка узраста, било је милина видети их као српске Соколе.

Нека би се српски Соколи наших крајева све то више свуда множили и нека би били привлачна тачка и за друге српске Соколе а нека би свагда о Видову дне у Раваници опомињали Српство на његову негдашњу славу, на негдање његово јунаштво, за чим теже и Соколи челичењем српских мишица.

XVIII. седница
српског народно-црквеног сабора.

(Од нашег нарочитог извештача.)

Ср. Карловци, 16. (29.) јуна.

Седницу отвара потпредседник др. Душан Пелеш у 11 сати.

Пре но што се прешло на дневни ред, саопштава председник, да је стигао закључак Саборскога Одбора, по коме се обуставља парница против листова „A Nap“-а „Браника“ и „Српског Гласа“. Предујмови за вођење те парнице не одобравају се, те се чланови бившег Саборског Одбора позивају, да солидарно накнаде примљене предујмове.

Примљена је у трећем читању новела к изборном реду.

Потпредседник др. Душан Пелеш предлаже, да сабор овласти председништво, да поводом осамдесетог рођен-дана Његова Величанства нашег најмилостивијег владара поднесе Његову Величанству израз хомагијалне оданости и искрене поданичке верности.

Сабор прихваћа једногласно овај предлог, те устаје и кличе: Живео краљ!

Председник саопштава, да повереник Његова Величанства жели, да дође у сабор, и позива већ у првој седници изабрано изасланство, да оде по повереника.

Изасланици одлазе, а председник онда прекида седницу, док краљевски повереник не дође.

Долази краљевски повереник уз пратњу свог адлатуса и изасланства. Сабор га поздравља са „Живео!“

Краљевски повереник седа под балдахин и изговори ово:

Поштовани Саборе! Његово царско и апостолско краљевско Величанство, превишњом својом одлуком од 20. јуна о. г. благоизволело је од стране српског православног народно-црквеног сабора у седници, држаној 2. јуна о. г. изражену хомагијалну верност, гласом дописа господина кр. угарског министра-председника од 24. јуна о. г. број 3521. у милости примити и најмилостивије поделити дозволу, да се Његова превишња захвалност саопшти сабору.

О овој најмилостивијој одлуци извештавам овим Сабор угоднога знања ради.

У исти мах извештавам поштовани Сабор, да је Његово царско и апостолско краљевско Величанство превишњом одлуком својом од 23. јуна о. г. напредлог господина кр. угарског министра-председника благоизволело најмилостивије дозволити, да могу седнице на основу превишње одлуке од 18. марта о. г. сазваног српског православног народно-црквеног сабора затворити и да сабор на јесен ове године господин архиепископ митрополит и патријарх у даље заседање сазове.

На основу ове превишње дозволе проглашујем овиме у име Његова цес. и ап. краљев. Величанства саборске седнице завршеним.

Поштована Господо!

Затварајући овим седнице сабора, не могу пропустити, а да од своје стране не дам израза признању и захвалности на својском и успешном раду, који је сабор развио покрај све краткоће времена, које му је стајало на располагању.

Овај рад даје ми оправдану наду, да ће, — кад се на јесен ове године Божјом помоћи опет састанемо — и даљи рад сабора — за који особита милост Његова царског и апостолског краљевског Величанства сада већ даје прилику — бити исто тако од богата и по народно-црквену автономију спасоносна успеха.

Не праштам се с Вама коначно, него се у нади на успешни рад, растајем од Вас само са радосном речи: до виђења!

Саопштај краљевског комисара је врло често прекидан усклицима: »Живео!«

У име епископата и сабора захвалио је Његова Светост патријарх Лукијан за поновни знак очинске милости и благовољења Његова Величанства, када је на препонизну молбу најмилостивије благоизволело дозволити, да се сабор, пошто је у овом заседању од месец дана огроман део свога рада посвршавао, може на јесен опет састати. Уједно је захвалио и краљевском поверенику дру Јулију Рохоњију за исказану љубав и наклоност према сабору и замолио га је, да буде тумач наше лојалности и поданичке верности према Његову ц. и кр. Величанству.

На позив Његове Светости патријарха кличе сабор: »Живео краљ!« и „Живео краљевски повереник!“

Затим је краљевски повереник отишао, а седница је прекинута, док се не састави записник данашње седнице. У опет створеној седници прочитао је перовођа записник, који је без примедбе оверовљен.

Потпредседник др. Душан Пелеш по оверовљењу записника затворио је седницу, зажелевши посланицима срећан пут а одборима плодан рад.

Када је седница закључена, обратио се председник др. Душан Пелеш галеријама и лепим, искреним речима захвалио за свакидашње изјаве симпатија. Нарочито је захвалио госпођама и госпођицама, које су и данас посланицима већине предале красну киту цвећа, коју су по посланици развезали и сваки по неколико цветака за успомену задржали.

Посланици су се разишли, кличући: Живео председник!

Политички преглед.

— **Угарски сабор.** Јучерашњу седницу заступничке куће угарског сабора отворио је председник Берзевици у четврт на једанаест пре подне. Пошто је прочитан и оверовљен записник прошле седнице, изжребани су сви посланици у секције, осим председника и потпредседника, који не припадају никјој секцији. За перовође су у смислу предлога министра председника грофа *Куена-Хедерварија* изабрани ова шесторица: Антоније *Бескид*, Петар *Михаљи*, др. Душан *Поповић*, Кароль *Сас*, Коломан *Сојка* и Стеван *Злински*. За тим је по други пут прочитана престона беседа. Министар финансија Ладислав *Лукач* поднео је законски предлог о прорачунској провизорији, који буде упућен финансијском одбору. Хонведски министар Самујило *Хазаји* поднео је основе о установљењу и одобрењу рекрутских контингената за годину 1910. Те се основе упућују финансијском одбору.

— **И опет афера са заставама у Сарајеву.** Прекјуче је инсталиран у Сарајеву нови реис-елулема. Том приликом власти су истакле на сарајевској беледији (варошкој кући), у којој заседава и босанско-херцеговачки сабор, а у којој је и споменута инсталација обављена, аустријску, мађарску и „босанску“ заставу. Потпредседници босанско херцеговачког сабора Србин Војислав Шола и Хрват др. Мандић сагласно су истакли, да се на јавним зградама у Босни и Херцеговини имаду извешавати само српске и храватске и царска црно-жута застава, те су својом председничком снагом одржали, да се од власти истакнуте заставе имаду скинути, што је и извршено. Грофу Бакањију и осталој мађарској господи то неће бити по вољи. Но то не смета ништа. Заједнички рад једнокрвне браће у Босни и Херцеговини јака је гарантија за то.

— **Аустрија.** У Аустрији су Словени почели опструјисати у прорачунском одбору. Сврха је опструкција, да се запречи прихват законске основе о талијанском правном факултету. Јужни Словени били су приправни пропустити ту основу, ако влада призна за Аустрију ваљаност диплома загребачког свеучилишта и ако за све правне дисциплине отвори словенске катедре на свеучилиштима у Прагу и Кракову те заједчи, да ће у Љубљани након неког времена отворити барем богословски и правни факултет. Влада је те захтеве одбила, па с тога има југословенску опструкцију, коју подупиру и Чеси. Услед тога биће у царевинском већу онемогућен сваки рад, те ће оно ваљда већ у најближој будућности бити одгођено.

— **Анексија Кореје Јапану.** Ово, што је већ дуже времена објављивано и очекивано, сад се већ у пола испунило. Како наиме телеграм из Токија јавља, издао је корејански цар едикат, којим се јапанском цару предаје у руке сва полицајна управа у земљи и да ће се коначна анексија Кореје Јапану обавити, чим буду појачани јапански гарнизони у Кореји, на чему сад Јапан грозничаво ради.

Вести из места и из народа.

Нови Сад, 19. јуна 1910.

— **Другарско вече Новосадске Трговачке Омладине.** Вечерас у полак девет сахата одржаће Новосадска Трговачка Омладина у свом Дому другарско вече. Др. Миливој Поповић, овдашњи родољубиви млади адвокат, предаваће о теми: „Снаге, које делују при стварању друштва“. Тамбурашки збор Новосадске Трговачке Омладине свираће смесу српских народних песама.

— **Спомен погинулима код Кенигреца и Кенигинхофа.** И ове је године 16. (29.) јуна даван у новосадској српској православној саборној цркви парастос часницима и војницима 6. регименте, који су као Коронинци 1866. године пали на бојном пољу. Том је приликом војницима леп пригодан говор држао пречасни господин Владислав Јанкулов, подсећајући их на јуначку српску крв и неокаљану верност заставама нашег узвишеног владара и позивајући их, да и у будуће Србин војник не жали за домовину гинути и да вазда веран буде своме краљу-господару. Евала му!

— »Слога«, удружење бивших ученика и ученица новосадске српске православне велике гимназије и њених пријатеља, примила је у јуну о. г. од 3 члана оснивача К 150·—, од 41 члана помагача К 99·—, од 40 редовних чланова К 161·— и прилога од ученика VII. гимназијског разреда уместо венца другу Милошу Раденку Рунићу К 19·80, свега К 429·80.— За нове чланове уписали се: за оснивача са 50 К из Београда др. Петар Ђукић, лечник, и Професорско Друштво; из Даља Мита Кузминац, књиговођа; за редовне са 5 К Иван Иванић, први секретар министарства спољашњих послова из Београда, са 2 К др. Мих. Матић, лечник из Панчева, Светозар Влашкалић, парох из Мошорина, Никола Поповић, бележ-

ник из Гарешнице и Панта Јовановић, медицинар из Беча; свега 8 (2136).

— **Српско Народно Позориште тингл-тангл.** Пишу нам из Сенте: »Што се за педесет година, од како постоји овострано Српско Народно Позориште, није десило, то је данашњи управитељ српске народне позоришне дружине г. Добриновић нашао за умесно да уведе. До сад се наиме још никад није приказивало ни певало пред постављеним столовима а прекјуче је српска народна позоришна дружина у Сенти завршила низ својих приказа концертом, на којем се, док се приказивали поједини бројеви, ударала славина у буре и шуштала сода из сифона. Не знамо, шта вели на то сенћански месни одбор и шта ће на то рећи средишна управа у Новом Саду, али да је ово, што ради данашњи управитељ српске народне позоришне дружине, већ више него допуштено, управо један скандал. о томе нема сумње.«

Новости са стране.

— † **Иван витез Трнски.** У Загребу је прекјуче после подне у 91. години свог века преминуо последњи Илирац, Нестор хрватских књижевника Иван витез Трнски. Покојник је био почасни председник Друштва хрватских књижевника и члан Југословенске Академије. Радио је у трима перијодама хрватске књижевности. Године 1837. је први пут изашао на јавност својом песмом, у којој пева о словенској свези а коју је приказао цару Фердинанду. Спевао је силне лирске песме, које су године 1862. и 1865. изашле скупљене у збирци с натписом »Krijesnice« а 1881.-2. је наново издао скупљене своје песме. У песмама му претеже народно-патријотични дух. Од епских му песама ваља истаћи јуначки еп у четири певања с натписом »Nikola Zrinjski ili Sigetsko junakovanje«, спеван године 1866. о тристагодишњици сигетског јунака грофа Николе Зрињског. Трнски је превео Краљодворски Рукопис, Шилерову »Песму о звону«, Пушкинова »ЕвгенијаАњегина«, Шекспирова »Отела«, Грилпарцерову драму »Des Meeres und der Liebe Wellen«, Халмову драму »Der Sohn der Wildnis«. Лане је у потпуну телесну здрављу и душевној свежини прославио свој деведесети рођен дан. Нека је слава и вечан спомен последњем Илирцу Ивану витезу Трнском!

— **Посвета цркве у Чернови.** У живој су још успомени они жалосни догађаји, који се десили у Чернови, кад бискуп Парви није дао, да нову цркву у Чернови освети словачки родољуб Андрија Хлинка. Пролила се тада онде и невина људска крв. Сад јављају из Ружомберка, да је Андрија Хлинка осветио черновску цркву. Том приликом се у Чернову као у хаџилук слегао силан словачки свет.

— † **Христина Хебелка.** У Бечу је у среду 16. (29.) о. м. у 94. години свог века преминула старица Христина Хебелка, удова славног немачког песника Фридриха Хебела (Friedrich Hebbel, 1813.--1863.) Покојница је као глумица-иројина пуних 35 година, од 1840. до 1875., била дика и понос бечког Hofburgtheater а. Најрадије је приказивала женске ликове из глума свог мужа. Пошто се године 1875. повукла у приватан живот, живела је само за то, да негује успомену свога мужа.

— **Барон Унгерн-Штернберг уапшен.** У Петрограду је полиција уапсила тамошњега дописника бечкога официјознога брзојавнога и дописнога звања, барона Унгерн-Штернберга. Полиција је извела у његову стану две кућне преметачине, једанпут чак у ноћи, те запленила сва писма. О том се сензацијоналном уапшењу јављају ове појединости: У петак је полиција провалила у стан барона Унгерн-Штернберга, запленила разне папире, па му није дала времена, ни да се опрости са својом супругом. Породица је покушала све, да ослободи барона, но свако је настојање до сад остало безуспешно. Власти ћуте о разлогу уапшења. Вели се, да је одао војничке тајне једној страној власти. Барон Унгерн-Штернберг руски је поданик. Полиција је већ давн држалао на оку дописника бечкога »Korrespondenz-Bureau«-а, да се увери о његовим велеиздајничким основама. Војничке тајне, што их је наводно одао, потечу, како се вели, из опозицијоналних кругова Државне Думе. Вели се, да је само претходно уапшен, да се узмогну предузети даљи кораци против његових политичких ортака. Службено се изјављује, да је барон Унгерн-Штернберг уапшен, што је разне руске тајне документе издао некој страној сили. Недавно је био због сличне афере уапшен књижничар руске генералштабске академије. Штернберг је интерниран у одељењу политичке полиције.

НОВИЈЕ.

Петроград, 18. јуна. Овамо је стигао јапански министар трговине, да настави преговоре о уклањању неспоразума погледом на железничко питање, које стоји на путу коначном прихваћању руско-јапанског уговора.

ТЕЛЕГРАМИ

уредништву »Браника«.

Положај у Аустрији.

Веч, 19. јуна. Положај у Аустрији све се више заплеће. Уз словеначку опструкцију због талијанског правног факултета почели су и Пољаци, да показују због питања кавала у Галицији несклоност према влади, и то тако, што је не ће помагати против словеначке опструкције. Држи се, да ће бечки Рајхсрат, ако се до петка не угуши опструкција, бити одгођен.

Борба за малоруски универзитет у Лвову.

Лвов, 19. јуна. Малоруски ђаци приредили су на лвовском универзитету велике демонстрације у прилог свог посебног универзитета. Том приликом дошло је до сукоба с полицајом, која је провалила у универзитет. Један малоруски ђак је погинуо. Предавања на универзитету су систирана. До јуче навече притворено је 47 малоруских универзитетлија.

Трговина.

НОВОСАДСКА ПИЈАЦА.

19. јуна 1910.

Пшеница I. каквоће	— К	10·20—·—.—
Пшеница II. каквоће	— „	9·50—·—
Зоб — — — — —	„	6·80—·—
Јечам — — — —	„	5·—·—
Кукуруз — — — — —	„	5·20—·—
Лањик — — — — — —	„	7·—
Мувар — — — — — —	„	8·50
Пасуљ — — — — — —	„	9·—

све од 50 кила.

Марва, свињи и живина.

Волови по кили	— — — К	56—60
Свињи тешки по кили	— — К	1·18
средњи „ „	— — «	1·14
» лаки „ „	— — »	1·08
» мршави пар	180—200 — «	
Теоци по кили	— — — — «	80—88
Јагањци по кили	— — — «	56—60
» по пару	— 28 30 «	
Кљукане гуске по кили	— — «	1·30
Јаја 9 комада	— — — — «	—40

Управник: **Др. Мих. Полит-Десанчић.**
За уредништво одговара: **Тоша Грујић**

ОГЛАСИ.

За моју мешовиту трговину потребујем вештог

помоћника шпецерајисту.

Првенство има који је и у галантерији вешт и који може одмах или за 15 дана ступити. Стан и кост има у кући. СЕНТА. 318 1—1

Ђура М. Борђошки.

КРИСТАЛ

кључала минерална вода

поправља апетит. Не даје, да човек поквари желудац. Више него хиљада лекара препоручују је. Може се добити у свакој сцецерајској и деликатесној радњи, у бољим кавана ма и гостијоницама. Главно стовариште код фирме Јулије Бауер у Новом Саду.

Предузеће бунара купке св. Луке д. д. у Будимпешти (Будим).

Главна стоваришта: За Хрватску и
у Митровици: Велимир Радак и Син
у Винковцима: Карл Гринфелд
у Вуковару: Едуард Бир и Син
у Броду на Сави: Марко Друкер
у Осеку: Краус и Најман. 272 4 8

3—4000 метара

ДРВА ЗА ГОРИВО

букових, растових, церових и граничевих, мешаних, продају се под повољном ценом на новој прузи Крушевац Краљево, у Србији. Ближа обавештења даје одмах, писмено.

ЖИКА КОВАЧИЋ,
302 5—5 новинар
Врњачка Бања — Србија.

КО ЖЕЛИ ДА УШТЕДИ

а да не обиђе свога младог Србина трговца нека потражи

најновију српску помодно-мануфактурну, платнарску и мушког штофа трговину

где ће се уверити *да заиста најлепше, најновије и најјефтиније* може пазарити у радњи

Душана С. Марковића

код Сремца.

НОВИ САД

Кошут Лајошева улица бр. 37.
Винклеова пивара. 227 (7-25)

ПОВОЉАН СЛУЧАЈ

ставио ме је у угодни положај, да само ванредно повољно могао набавити фабричко стовариште

белих и шарених мушких кошуља

као и **туристанских кошуља** у најлепшим, најмодернијим десенима. С тога позивам поштовану публику, да употреби ту добру прилику, у којој своју потребу у тим артикловима може набавити за **30% јефтиније**. И сву осталу мушку и женску помодну робу продајем по **знатно спуштеним ценама**.

С. КОВАЧ »код РОДЕ«
НОВИ САД, улица Лауша Кошута бр. 25.
332 92-100 ТЕЛЕФОН БРОЈ 255.

НОВООТВОРЕНА ПОМОДНА МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ЂОРЂА САЈДЛА

У НОВОМ САДУ.
ФРАЊЕ ЈОСИФА ТРГ.
(У ВАГНЕРОВОЈ ПАЛАТИ).

Част ми је п. н. грађанству до повољног знања ставити, да сам своју ново отворену радњу - снабдео богатим избором: -

штофова за госпође и господу, свиле, делена, батиста, кретона, шифона, платна, конофоса, креветних гарнитура и чаршава, јоргана, - фиранга, тепиха и т. д. -

Пошто робу за моје још друге две радње у великој количини набављам, то сам у стању уз врло умерену цену робу продавати.

Препоручујући се п. н. грађанству, молим да ми поверење изволи поклонити.

С особ. поштовањем
115 29—30 **ЂОРЂЕ САЈДЛ.**

Оригинални **„ОТО“** мотори

за течна горива

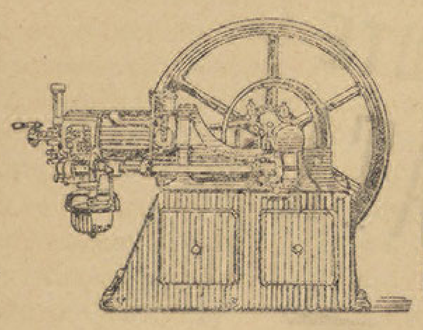

машине са усисавањем плина.

Мотори за сиров олај на висок притисак (Diesel)

најбоље начињени од 1 до 1500 HP (коњских снага) за обрт, пољопривреду и индустрију.

БЕНЗИНСКИ ЛОКОМОБИЛИ од 4 до 20 HP за вршидбу,

ПОТПУНЕ ВРШАЋЕ ГАРНИТУРЕ.

Специјалитет: Локомобили- самоходи, покретљиве справе за цепање дрва, шмрк-кола, кола за осветљење и т. д. Машине за обраду дрва од фирме Е. Кислинг и Комп., Лајпциг.

Најстарија и највећа фабрика мотора на копну.

Најјефтинија и најтрајнији рад.

78 19—52 **LANGEN & WOLF, Motorenfabrik**

Филијала: НОВИ САД, Темеринска улица 1.

Проспекти и трошковници бесплатно. — Траже се солидни заступници.

ЛОНДОН 1908. Златна колајна.

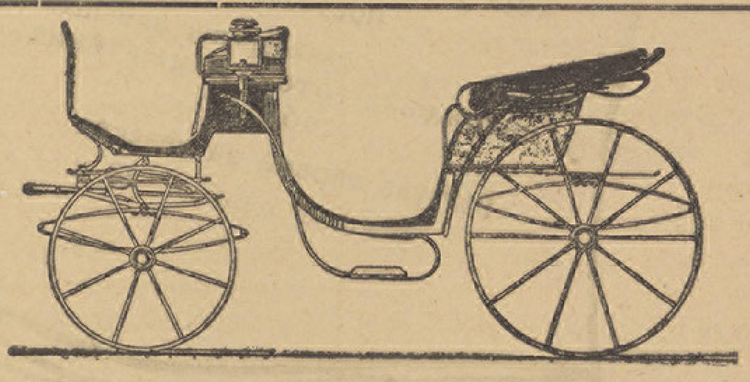

ИЗВОЗ ГОТОВИХ КОЛА У све балканске државе.

ПРВА ЈУЖНОУГАРСКА ФАБРИКА КОЛА И МАСИВНО САВИЈЕНИХ ДРВЕНАРИЈА ЗА ГРАДЊУ КОЛА

Матије Рајха и Карла Лебхерца

У НОВОМ САДУ.

Највеће стовариште најразличнијих, најмодернијих кола од најједноставније до најелегантније израде по најјефтинијим ценама. Признато солидна творевина. — Илустровани ценовници бесплатно и франкирано. Стара се кола оправљају најбрижљивије или се на жељу и трампе. 190 7—20

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Најбоље врсте плава камена, фарбе за жито (Dupuy-Samenbeize).

НАЈФИНИЈА зејтина, пиринца, јефтине кафе, ситна и крупна грожђа, бираних бадема и лешњика.

МИНХЕНСКО шпатен пиво у флашама. Највећи избор минералне свеже воде. Разне сорти сирева. Фришких сардина и других разних РИБА.

ДЕЛИКАТЕСА И ШПЕЦЕРАЈА ТРГОВИНА

Љ. СТЕФАНОВИЋА СИН, НОВИ САД

Основана 1866. Главна улица бр. 27. Телефон бр. 76.

Разна калифорнијска ВОЋА Праве манастирске ШЉИВОВИЦЕ.

Грчка лековита вина: Mavrodaphne, Cypro, Ahaier, Malvasier.

Сваки дан свежа путера за тај, са спахилука надвојводе Албрехта.

Најбоље врсте ВИНА бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени.

63 (20-52)

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

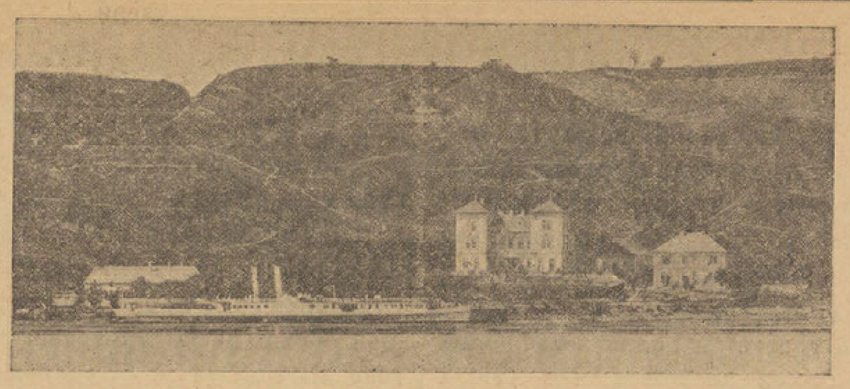

СЛАНО КУПАТИЛО

У СТ. СЛАНКАМЕНУ

отворено од I. маја до I. октобра.

Има **60 елегантно намештених соба** са ценом од 1 К до 4 К; лепу пространу **новосаграђену рестаурацију** са добрим јелом и пићем; **стална музика,** која трипут дневно свира. Ближа извешћа и проспекте даје

65 (45-50)

Штедионица у Ст. Пазови.

ДАЈЕМ НА ЗНАЊЕ

280 6—10

ДА ИМАМ ЗА ПРОДАЈУ НА ЛАГЕРУ:

стара бела вина „Салаксије“ од 1885. године

стара бела вина „Танцош“ од 1888. год.

ОД СТАРЕ ДОМАЋЕ ЛОЗЕ: стара „Траминера“ од 1906. год. Стара црна карловачког, Скадарке, Бургундера, које је за флаше зрело и особито добро за малокрвне. Исто продајем у малим буренцадима од 25 литара. Даље имам за гостионичаре добра вина карловачког, бело (зелено), Ружице, Шилера и т. д., које могу на најбоље задовољство сваку количину једнаке робе послужити. Исто тако имам сремску (манастирску) шљивовицу као и комовицу сваке висине печену. Продајем горњу робу уз готов новац или уз поузеће, а бурад дајем у послугу на 30 дана. — Упозоравам моје купце, да ми сваки своју потребу за идућу сезону „Бермета“ означи по прилици, колико би требао, јер по наступајућем новом закону морам и ја свој припремљени лагер надлежној власти најавити, те да би знао потребу спремити моћи.

ПЕТАР КОСТИЋ,
Сремски Карловци.

НАМЕШТАЈИШТЕ

Л. МЕНРАТА

И СИНА

НОВИ САД,

Кошут-Лајош ул. бр. 46.—48.

новој модерно сазиданој кући, кућног и собног намештаја, која је лепотом Новога Сада постала.

Највећи избор сваковрсног намештаја, изложених готово намештених соба.

Потпуна опрема за невесте у свима ценама. 20 23-52

ПАРФИМЕРИЈА

ИВАНА Ј. СТОЈКОВИЋА, НОВИ САД

Кошут Лајошева ул. бр. 25 у дворишту у фотогр. атељеру.

Главно заступство „KODAK“, фотографских апарата за г. г. аматере и хигијенских завоја.

106 83—

Власник и издавалац: деоничарско друштво »Браник«.

Штампарија деоничарског друштва »Браника«